

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. július 18.
(OR. en)

11960/23

**Intézményközi referenciaszám:
2023/0272(COD)**

ENV 871
COMER 95
MI 632
ONU 50
SAN 460
IND 401
CODEC 1391

JAVASLAT

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2023. július 14.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2023) 395 final
Tárgy:	Javaslat – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a higanyról szóló, 2017. május 17-i (EU) 2017/852 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a fogászati amalgám és más, gyártási, behozatali és kiviteli korlátozások hatálya alá tartozó, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek tekintetében történő módosításáról

---

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2023) 395 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2023) 395 final

Brüsszel, 2023.7.14.
COM(2023) 395 final

2023/0272 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

a higanyról szóló, 2017. május 17-i (EU) 2017/852 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a fogászati amalgám és más, gyártási, behozatali és kiviteli korlátozások hatálya alá tartozó, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek tekintetében történő módosításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

{SEC(2023) 395 final} - {SWD(2023) 395 final} - {SWD(2023) 396 final} -
{SWD(2023) 397 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

- **A javaslat indokai és céljai**

A higany rendkívül mérgező anyag, amely nagy kockázatot jelent a környezetre és az emberi egészségre. A higany erős neurotoxin, amely tartós agy- és vesekárosodást okoz a felnőtteknél, valamint befolyásolja a magzati és kisgyermekkorú fejlődést. Ezért az uniós jog szerint a higanyt reprodukciót károsító, belélegezve halálos, hosszan tartó vagy ismételt expozíció révén valamennyi szerv károsodását okozó és a vízi élővilágra nézve nagyon mérgező, hosszan tartó káros hatásokkal járó anyagként sorolták be¹.

Tekintettel arra, hogy a higany kockázatot jelent az emberi egészségre és a környezetre nézve, a Bizottság 2005-ben kidolgozta a **higanyra vonatkozó stratégiát**², amelyet 2010-ben felülvizsgált³. Ebben felkérte az Uniót, hogy foglalkozzon a higany valamennyi aspektusával, ezen belül a termékekben való felhasználásával. Ennek eredményeként az Európai Unió Tanácsa a következőket állapította meg:

*„Amennyiben léteznek életképes alternatívák, a higanytartalmú termékek gyártását és forgalmazását a lehető leggyorsabban és legteljesebb mértékben meg kell szüntetni, végső célként valamennyi higanytartalmú vegyület gyártásának és forgalmazásának megszüntetésére törekedve, ugyanakkor figyelembe véve a technikai és gazdasági körülményeket, valamint a tudományos kutatás és fejlesztés igényeit.”*⁴

A javaslat emellett tágabb szakpolitikai kontextusba is illeszkedik, mivel hozzájárul az **európai zöld megállapodás**⁵, a **vegyi anyagokra vonatkozó fenntarthatósági stratégia**⁶, valamint az ennek keretében elfogadott, **a levegőre, a vízre és a talajra vonatkozó szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv** (a továbbiakban: szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv)⁷ célkitűzéseinek megvalósításához. Célja különösen az Unió azon

---

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 1272/2008/EK rendelete (2008. december 16.) az anyagok és keverékek osztályozásáról, címkézéséről és csomagolásáról, a 67/548/EGK és az 1999/45/EK irányelv módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az 1907/2006/EK rendelet módosításáról (HL L 353., 2008.12.31., 1. o.).

² A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek – *A higanyra vonatkozó közösségi stratégia*, COM(2005) 20 végleges, 2005.1.28.

³ A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek – *A higanyra vonatkozó közösségi stratégia felülvizsgálatáról*, COM(2010) 723 végleges, 2010.12.7.

⁴ A Tanács következtetései „*A higanyra vonatkozó közösségi stratégia felülvizsgálatáról*” c. közleményhez, a Környezetvédelmi Tanács 3075. ülése, Brüsszel, 2011. március 14.

⁵ COM(2019) 640 final, 2019.12.11.

⁶ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – *A vegyi anyagokra vonatkozó fenntarthatósági stratégia a toxikus anyagoktól mentes környezetért*, COM(2020) 667 final, 2020.10.14.

⁷ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – *Bolygónk egészségessé tétele mindenki számára Uniós cselekvési terv: „Út a szennyezőanyag-mentes levegő, víz és talaj felé”*, COM(2021) 400 final, 2021.5.12.

kötelezettségvállalásának teljesítése, hogy jó példával járjon elől, valamint, hogy a szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervben az EU külső környezetszennyezési lábnyomának minimalizálására vonatkozóan meghatározott **8. kiemelt kezdeményezéssel** összhangban biztosítsa az Unióban betiltott veszélyes vegyi anyagok kivitelre szánt gyártásának megakadályozását, többek között a vonatkozó jogszabályok módosítása révén. A higanytartalmú lámpák alternatív, energiahatékonyabb világítási megoldásokkal, például fénykibocsátó dióda (LED) lámpákkal történő kiváltásának előmozdításával e kezdeményezés hozzájárul továbbá egy új, **a fenntartható termékekre vonatkozó uniós keret**⁸ létrehozásához, valamint az **Unió dekarbonizációs menetrendjéhez**⁹.

Az (EU) 2017/852 rendelet¹⁰ (a továbbiakban: **higanyról szóló rendelet**) az uniós jog kimondottan a higanyra és a higanyvegyületekre (a továbbiakban: higany vagy Hg) vonatkozó fő eszköze, amely az említett anyag teljes életciklusával foglalkozik az elsődleges higanybányászattól a higanyhulladék végleges ártalmatlanításáig, és átülteti a higanyról szóló Minamata egyezményt (a továbbiakban: Minamata egyezmény vagy egyezmény)¹¹, amelyet az Unió és valamennyi tagállam 2017 májusában ratifikált¹². A higanyról szóló rendelet többek között a higany termékekben való felhasználásával foglalkozik, és ennek keretében számos, hozzáadott higanyt tartalmazó termék¹³ gyártására, behozatalára és kivitelére állapít meg tilalmat, amivel kiegészíti a más uniós eszközökben szereplő, a hozzáadott higanyt tartalmazó termékek forgalomba hozatalára és kivitelére vonatkozó korlátozásokat megállapító rendelkezéseket. A higanymentes Európa létrehozása érdekében a javaslat **a termékekben történő szándékos higanyfelhasználás utolsó európai eseteivel** foglalkozik.

A **higanyról szóló rendelet 19. cikkében**¹⁴ megállapított, felülvizsgálatra vonatkozó rendelkezés felkéri a Bizottságot, hogy tegyen jelentést az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az általa végzett értékelés eredményéről az alábbiak tekintetében:

- a) a fogászati amalgám-használat fokozatos, lehetőleg 2030-ig való megszüntetésének kivitelezhetősége, valamint annak a szükségessége, hogy az Unió szabályozza a krematóriumok kapcsolódó higanykibocsátását;
- b) az azon egyéb, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek gyártására, behozatalára és kivitelére vonatkozó tilalom környezeti előnyei és megvalósíthatósága, amelyek forgalomba hozatalát más uniós eszközök alapján már betiltották vagy hamarosan betiltják.

⁸ COM(2022) 142 final, 2022.3.30.

⁹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Tiszta bolygót mindenkinek” – Európai hosszú távú stratégiai jövőkép egy virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaságról, COM(2018) 773 final, 2018.11.28.

¹⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/852 rendelete (2017. május 17.) a higanyról és az 1102/2008/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 137., 2017.5.24., 1. o.).

¹¹ A higanyról szóló Minamata egyezmény szövege a következő címen érhető el: <https://mercuryconvention.org/en/about>

¹² A Tanács (EU) 2017/939 határozata (2017. május 11.) a higanyról szóló Minamata Egyezménynek az Európai Unió nevében történő megkötéséről (HL L 142., 2017.6.2., 4. o.).

¹³ Az (EU) 2017/852 rendelet szerint olyan termék vagy összetevő, amely szándékosan hozzáadott higanyt vagy higanyvegyületet tartalmaz.

¹⁴ Az e dokumentumban szereplő cikkekre és mellékletekre való hivatkozások – eltérő rendelkezés hiányában – a higanyról szóló rendelet cikkeire és mellékleteire való hivatkozásoknak tekintendők.

A 19. cikk (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Bizottság adott esetben a fent említett értékelés alapján jogalkotási javaslatot terjeszt elő.

A Bizottság 2020 augusztusában elfogadta a fogászati amalgámban és egyéb termékekben való higanyfelhasználás fokozatos megszüntetésének megvalósíthatóságáról szóló **felülvizsgálati jelentését**¹⁵. Ez a jelentés, valamint az azt követő bizottsági hatásvizsgálat is rámutatott arra, hogy helyénvaló jogalkotási javaslatot benyújtani a fogászati amalgám használatának fokozatos megszüntetése és egyes higanytartalmú lámpák gyártásának és kivitelének korlátozása érdekében.

Becslések szerint az Unióban a szándékos higanyfelhasználásért legnagyobb mértékben felelős **fogászati amalgám** használata 2019-ben mintegy 40 tonnát tett ki. A higanyról szóló rendelet 10. cikkének (2) bekezdése már részleges tilalmat állapít meg a fogászati amalgám használatára vonatkozóan azáltal, hogy 2018. január 1-jétől megtiltja a fogászati amalgám használatát a tejfogak, valamint a veszélyeztetett népességi csoportok (15 év alatti gyermekek, illetve várandós vagy szoptató nők) fogászati kezelésére, kivéve, ha azt a fogászati szakember az adott beteg esetében egészségügyi okokból kifejezetten szükségesnek tartja. Ezenkívül a 10. cikk (3) bekezdése értelmében a tagállamoknak 2019. július 1-jéig nemzeti tervet kell kidolgozniuk a fogászati amalgám használatának fokozatos csökkentésére vonatkozóan.

Egyéb, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek tekintetében az 5. cikk megtiltja a II. mellékletben felsorolt, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek gyártását, behozatalát és kivitelét az ott meghatározott kivezetési időpontoktól kezdődően (2018. december 31-től, illetve 2020. december 31-től), kivéve, ha azok a polgári védelemhez és a katonai célú felhasználáshoz, illetve a kutatáshoz, a műszerek kalibrálásához elengedhetetlenek vagy referenciaszabványként szolgálnak. A II. mellékletben említett, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek olyan termékek, amelyek esetében műszakilag és gazdaságilag megvalósítható higanymentes alternatívák állnak rendelkezésre. A II. melléklet jelenleg a hozzáadott higanyt tartalmazó termékek következő hat típusát tartalmazza:

- elemek és akkumulátorok,
- egyes kapcsolók és relék,
- számos higanytartalmú lámpa, többek között általános világítási célt szolgáló egyes kompakt fénycsővek (CFL-ek) és lineáris fénycsővek (LFL-ek), elektronikus kijelzőkhöz használt higanytartalmú hidegkatódos fénycsővek és külső elektródás fénycsővek (CCFL-ek és EEFL-ek), valamint általános világítási célt szolgáló nagynyomású higanygőzizzók (HPMV-k),
- kozmetikumok (néhány szemápolási termék kivételével),
- növényvédő szerek, biocidok és helyi alkalmazású fertőtlenítő szerek,
- egyes nem elektronikus mérőeszközök (pl. hőmérők, barométerek).

A higanyról szóló rendelet elfogadásakor (2017. május) a II. mellékletben szereplő, fent említett, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek olyan termékek voltak, amelyek belső piaci

---

¹⁵ A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – A higany fogászati amalgámban, valamint termékekben való felhasználásának az (EU) 2017/852 rendelet 19. cikke (1) bekezdésének értelmében előírt felülvizsgálata, COM(2020) 378 final, 2020.8.17.

forgalomba hozatalát és Unióba történő behozatalát más uniós jogi aktusokkal, többek között az elemekről szóló 2006/66/EK irányelvvel¹⁶, az 1907/2006/EK rendelettel (REACH)¹⁷, a kozmetikai termékekről szóló 1223/2009/EK rendelettel¹⁸ és az egyes veszélyes anyagok elektromos és elektronikus berendezésekben való alkalmazásának korlátozásáról szóló 2011/65/EU irányelvvel (a továbbiakban: RoHS-irányelv)¹⁹ összhangban már betiltották.

Tekintettel azonban arra, hogy egyre több műszakilag és gazdaságilag megvalósítható higanymentes alternatíva áll rendelkezésre, az RoHS-irányelv keretében időközben további, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek forgalomba hozatalára és a behozatalára vezettek be újabb korlátozásokat. E tekintetben az említett, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek további gyártása és kivitele a higanyszennyezés egyik jelentős oka, különösen azokban a harmadik országokban, amelyek gyakran nem rendelkeznek forrásokkal a környezetkímélő hulladékgazdálkodás biztosításához, és ahol az EU-ban gyártott termékek így tovább nehezítik az érintett országok veszélyes termékekkel kapcsolatos terheit, és nagyobb kockázatnak teszik ki a helyi kiskereskedőket, végfelhasználókat és lakosokat. 2018-ban 13–38 tonna higanyt exportáltak az Unióból fogászati amalgám formájában, 2020-ban pedig 0,5 tonna lámpában lévő higanyt (ami 156 millió higanytartalmú lámpának felel meg).

Ezért a javaslat célja, hogy biztosítsa a **higanyról szóló rendelet és az RoHS-irányelv közötti koherenciát**, és ezáltal **hozzájáruljon a szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv 8. kiemelt kezdeményezése szerinti uniós kötelezettségvállalások teljesítéséhez** a következő higanytartalmú lámpák gyártásának és kivitelének fokozatos megszüntetésével:

- A higanyról szóló rendelet jelenlegi II. melléklete A. részének 3. bejegyzése megtiltja a következő, **általános világítási célt szolgáló kompakt fénycsövek** gyártását, behozatalát és kivitelét: i. CFL.i, ≤ 30 W, égőnként 2,5 mg-ot meghaladó higanytartalommal és ii. CFL.ni²⁰, ≤ 30 W, égőnként 3,5 mg-ot meghaladó higanytartalommal.

Az RoHS-irányelv III. mellékletének (1., 1.a), 1.b), 1.c), 1.d) és 1.e) bejegyzését érintő módosításáról szóló (EU) 2022/276 felhatalmazáson alapuló bizottsági irányelv²¹ elfogadását követően 2023. február 24-től valamennyi általános világítási célt szolgáló

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2006/66/EK irányelve (2006. szeptember 6.) az elemekről és akkumulátorokról, valamint a hulladékelemekről és -akkumulátorokról, továbbá a 91/157/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 266., 2006.9.26., 1. o.).

¹⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 1907/2006/EK rendelete (2006. december 18.) a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (REACH), az Európai Vegyianyag-ügynökség létrehozásáról, az 1999/45/EK irányelv módosításáról, valamint a 793/93/EGK tanácsi rendelet, az 1488/94/EK bizottsági rendelet, a 76/769/EGK tanácsi irányelv, a 91/155/EGK, a 93/67/EGK, a 93/105/EK és a 2000/21/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 396., 2006.12.30., 1. o.).

¹⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 1223/2009/EK rendelete (2009. november 30.) a kozmetikai termékekről (HL L 342., 2009.12.22., 59. o.).

¹⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/65/EU irányelve (2011. június 8.) egyes veszélyes anyagok elektromos és elektronikus berendezésekben való alkalmazásának korlátozásáról (HL L 174., 2011.7.1., 88. o.).

²⁰ A „CFL ni” beépített előtét nélküli (azaz beépített előtéttel nem rendelkező) kompakt fénycsöveket jelent.

²¹ A Bizottság (EU) 2022/276 felhatalmazáson alapuló irányelve (2021. december 13.) a 2011/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv III. mellékletének a higany általános világítási célra szolgáló, egy végükön fejelt kompakt fénycsövekben való felhasználására vonatkozó mentesség tekintetében a tudományos és műszaki fejlődéshez történő hozzáigazítás céljából történő módosításáról (HL L 43., 2022.2.24., 32. o.).

kompakt fénycső csak akkor hozható forgalomba az uniós piacon és hozható be az Unió területére, ha egyáltalán nem tartalmaz higanyt.

- A higanyról szóló rendelet jelenlegi II. melléklete A. része 4. bejegyzésének a) pontja megtiltja az általános világítási célt szolgáló, < 60 W, fénycsőenként 5 mg-ot meghaladó higanytartalmú **háromsávós foszfor lineáris fénycsövek (LFL-ek)** gyártását, behozatalát és kivitelét.

Az RoHS-irányelv III. mellékletének (a 2.a), 2.a)(1), 2.a)(2), 2.a)(3), 2.a)(4) és 2.a)(5) bejegyzést érintő) módosításáról szóló (EU) 2022/284 felhatalmazáson alapuló bizottsági irányelv²² elfogadását követően 2023. február 24-től vagy 2023. augusztus 24-től valamennyi általános világítási célt szolgáló háromsávós foszfor lineáris fénycső csak akkor hozható forgalomba az uniós piacon és hozható be az Unió területére, ha egyáltalán nem tartalmaz higanyt.

- Míg a higanyról szóló rendelet jelenlegi II. melléklete nem terjed ki a **nem lineáris háromsávós foszfor fénycsövekre**, a RoHS-irányelv III. mellékletének (2.b)(3) bejegyzését érintő) módosításáról szóló (EU) 2022/282 felhatalmazáson alapuló bizottsági irányelv²³ 2025. február 24-től csak abban az esetben engedélyezi az említett lámpák uniós piacon történő forgalomba hozatalát és az EU területére való behozatalát, ha azok egyáltalán nem tartalmaznak higanyt.
- A higanyról szóló rendelet jelenlegi II. melléklete A. része 4. bejegyzésének b) pontja megtiltja a ≤ 40 W, fénycsőenként 10 mg-ot meghaladó higanytartalmú **halofoszfát foszfor lineáris fénycsövek (LFL-ek)** gyártását, behozatalát és kivitelét.

Az RoHS-irányelv III. mellékletének (2.b)(1) bejegyzése) 2012. április 13-tól csak abban az esetben engedélyezi a 28 mm-nél nagyobb csőátmérőjű lineáris halofoszfát foszforlámpák (pl. T10 és T12) uniós forgalomba hozatalát és behozatalát, ha azok egyáltalán nem tartalmaznak higanyt.

- Míg a higanyról szóló rendelet jelenlegi II. melléklete nem terjed ki a **nem lineáris halofoszfát foszfor fénycsövekre**, az RoHS-irányelv III. mellékletének (2.b)(2) bejegyzése 2016. április 13-tól csak abban az esetben engedélyezi az említett lámpák

---

²² A Bizottság (EU) 2022/284 felhatalmazáson alapuló irányelve (2021. december 16.) a 2011/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv III. mellékletének a higany általános világítási célra szolgáló, két végén fejtelt lineáris fénycsövekben való felhasználására vonatkozó mentesség tekintetében a tudományos és műszaki fejlődéshez történő hozzáigazítás céljából történő módosításáról (HL L 43., 2022.2.24., 57. o.).

²³ A Bizottság (EU) 2022/282 felhatalmazáson alapuló irányelve (2021. december 13.) a 2011/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv III. mellékletének a higanynak a nem egyenes háromsávós foszfor fénycsövekben való felhasználására vonatkozó mentesség tekintetében a tudományos és műszaki fejlődéshez történő hozzáigazítás céljából történő módosításáról (HL L 43., 2022.2.24., 51. o.).

uniós piacon történő forgalomba hozatalát és behozatalát, ha azok egyáltalán nem tartalmazznak higanyt.

- Míg a higanyról szóló rendelet jelenlegi II. melléklete nem terjed ki a **nagynyomású nátrium(gőz)lámpákra (HPS)**, az RoHS-irányelv III. mellékletének (a 4.b)(I), 4.b)(II) és 4.b)(III) bejegyzést érintő) módosításáról szóló (EU) 2022/283 felhatalmazáson alapuló bizottsági irányelv²⁴ 2023. február 24-től csak abban az esetben engedélyezi a javított színvisszaadási indexű $R_a > 60$: $P \leq 155 \text{ W}$, > 60 : $155 \text{ W} < P \leq 405 \text{ W}$ vagy > 60 : $P > 405 \text{ W}$ HPS-ek uniós piacon történő forgalomba hozatalát és behozatalát, ha azok egyáltalán nem tartalmazznak higanyt.

A hozzáadott higanyt tartalmazó termékekre vonatkozó uniós jog koherenciájának biztosítása mellett e javaslat célja továbbá a **Minamata egyezmény** részes felei által a részes felek konferenciájának 2022 márciusában tartott negyedik ülésén (a továbbiakban: **COP4**) elfogadott **MC-4/3. határozat** végrehajtása, amely módosítja többek között az egyezménynek a gyártási és nemzetközi kereskedelmi tilalom hatálya alá tartozó egyéb, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek jegyzékét tartalmazó A. mellékletének I. részét²⁵.

A higanyról szóló rendelet II. mellékletének az RoHS-irányelvhez való hozzáigazításával ez a javaslat *de facto* felveti az **MC-4/3. határozat (5) bekezdésében** szereplő lámpáknak az említett rendeletbe történő felvételét, amelyet a részes felek konferenciájának 2023 novemberében megrendezésre kerülő 5. ülésén (**COP5**) fognak megvitatni, amely által az Unió vezető pozícióba kerül a jövőbeni nemzetközi tárgyalások során. Ez az alábbi lámpákat érinti:

- halofoszfát foszfor LFL-ek, $> 40 \text{ W}$;
- halofoszfát foszfor LFL-ek, $\leq 40 \text{ W}$, fénycsövenként legfeljebb 10 mg higanytartalommal;
- háromsávós foszfor LFL-ek, $< 60 \text{ W}$, fénycsövenként legfeljebb 5 mg higanytartalommal;

Bár a higanyról szóló rendelet II. mellékletének az RoHS-irányelvvel való összehangolására vonatkozó felhatalmazásnak köszönhetően ez a javaslat az MC-4/3. sz. határozat (5) bekezdésétől függetlenül kiterjed a fent említett három bejegyzésre, a fokozatos megszüntetésre vonatkozó időpontok tekintetében továbbra is az említett határozatban meghatározottak érvényesek. Ezért ez a kezdeményezés az említett termékek használatának

²⁴ A Bizottság (EU) 2022/283 felhatalmazáson alapuló irányelve (2021. december 13.) a 2011/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv III. mellékletének a higanynak az általános világítási célra szolgáló, javított színvisszaadási indexű, nagynyomású nátrium(gőz)lámpákban való felhasználására vonatkozó mentesség tekintetében a tudományos és műszaki fejlődéshez történő hozzáigazítás céljából történő módosításáról (HL L 43., 2022.2.24., 54. o.).

²⁵ UNEP/MC/COP.4/Dec.3 – MC-4/3. határozat: *A higanyról szóló Minamata egyezmény A. és B. mellékletének felülvizsgálata és módosítása*, amelynek szövege elérhető a következő internetcímen: <https://www.mercuryconvention.org/en/documents/review-and-amendment-annexes-and-b-minamata-convention-mercury>

fokozatos megszüntetésére vonatkozóan az (5) bekezdésben előirányzott legambiciózusabb időpontok alkalmazását javasolja, ami jól szemlélteti az EU-nak a Minamata egyezmény szerinti törekvését, ahogy azt a részes felek konferenciájának 4. ülése előtt benyújtott hivatalos uniós javaslat²⁶ és a tagállamok által e tekintetben a Bizottságnak adott tárgyalási megbízás²⁷ is tükrözi.

Ez a javaslat kiegészíti továbbá az **MC-4/3. határozat (1) bekezdését**, amely a Minamata egyezmény A. mellékletének I. részébe nyolc új, hozzáadott higanyt tartalmazó terméket vett fel, többek között az általános világítási célt szolgáló, $\leq 30\text{W}$, égőnként legfeljebb 5 mg higanytartalmú CFLi-t is. E termékek gyártása, behozatala és kivitele 2026. január 1-jétől tilos. Ez a higanyról szóló rendelet II. mellékletének A. részébe is átültetésre kerül az ezzel egyidejűleg javasolt felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet²⁸ révén. A felhatalmazáson alapuló jogi aktus alkalmazása a higanyról szóló rendelet 20. cikke értelmében indokolt.

A fentiek figyelembevételével e javaslat **célkitűzései** a következők:

i. a fogászati amalgám használatára vonatkozó tilalom kiterjesztése az Unió teljes lakosságára 2025. január 1-jétől (teljes kivezetés), a fogászati szakemberek jogának megőrzése mellett, akik továbbra is használhatják az említett terméket, ha azt az adott beteg esetében egészségügyi okokból (pl. allergia, a nyáleválasztás szabályozásával kapcsolatos problémák, stb.) kifejezetten szükségesnek tartják;

ii. a fogászati amalgám Unión belüli gyártásának és kivitelének tilalma 2025. január 1-jétől;

iii. a következő hat, hozzáadott higanyt tartalmazó termék gyártási, behozatali és kiviteli tilalom alá vonása a II. mellékletbe való felvételük révén:

- általános világítási célt szolgáló kompakt fénycsövek, amelyek még nem szerepelnek sem a II. mellékletben, sem a II. mellékletnek a fent említett felhatalmazáson alapuló jogi aktusból eredő egyidejű módosításában;
- általános világítási célt szolgáló háromsávós foszfor LFL-ek, amelyek még nem szerepelnek a II. mellékletben;
- általános világítási célt szolgáló halofoszfat foszfor LFL-ek, amelyek még nem szerepelnek a II. mellékletben;
- általános világítási célt szolgáló, nem lineáris háromsávós foszfor fénycsövek;

---

²⁶ A Tanács (EU) 2021/727 határozata (2021. április 29.) a higanyról szóló Minamata Egyezmény A. és B. mellékletének a hozzáadott higanyt tartalmazó termékek, valamint a higanyt vagy higanyvegyületeket alkalmazó gyártási eljárások tekintetében történő módosítására irányuló javaslatoknak az Európai Unió nevében történő benyújtásáról (HL L 55., 2021.5.5., 23. o.).

²⁷ A Tanács (EU) 2022/549 határozata (2022. március 17.) a higanyról szóló Minamata Egyezmény Részes Felei Konferenciája negyedik ülésének második szakaszában az Egyezmény A. és B. mellékletének módosításáról szóló határozat elfogadása tekintetében az Európai Unió nevében képviselendő álláspontról (HL L 107., 2022.4.6., 78. o.).

²⁸ C(2023) 4683 – A Bizottság felhatalmazáson alapuló rendelete az (EU) 2017/852 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a gyártási, behozatali és kiviteli tilalmak hatálya alá tartozó, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek tekintetében történő módosításáról.

- nem lineáris halofoszfát foszfor fénycsövek;
- általános világítási célt szolgáló HPS lámpák.

Ez a javaslat nem vezet be uniós szintű kötelezettséget a tagállamok és az üzemeltetők számára arra vonatkozóan, hogy a krematóriumokat higanykibocsátás-csökkentő technológiával szereljék fel. Bár a Bizottság megvizsgálta annak szükségességét, hogy az Unió a rendelet 19. cikkében meghatározott követelményeknek megfelelően szabályozza a krematóriumokból származó higanykibocsátást, a vizsgálat során arra a következtetésre jutott, hogy a költségek és az igazgatási terhek nem lennének arányban a tervezett környezetvédelmi célkitűzésekkel, és egyenlőtlenül oszlanának meg a tagállamok között (lásd még a 3. szakaszt).

• **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

A higanyról szóló rendelet nem önállóan, hanem a higanyra vonatkozó egyéb uniós eszközökben meghatározott rendelkezésekkel együtt alkalmazandó, amelyek *többek között* a levegőbe és vízbe történő higanykibocsátásokra²⁹ – ezen belül az ipari létesítményekből származó higanykibocsátásokra³⁰ –, a higanyhulladék ideiglenes tárolására³¹ és a tengeri eredetű élelmiszerek higanytartalmára³² vonatkozó egyedi ellenőrzéseket határoznak meg. A fentieknek megfelelően a higanyra vonatkozó uniós eszközök és rendelkezések célja a higanymentes Európa megvalósítása.

Ez a javaslat a higany egyes, hozzáadott higanyt tartalmazó termékekben, nevezetesen a fogászati amalgámban és a higanytartalmú lámpákban való felhasználására vonatkozó további korlátozások bevezetésével hozzájárul e szakpolitikai célkitűzés megvalósításához. Növeli a hozzáadott higanyt tartalmazó termékekre vonatkozó uniós jog belső konzisztenciáját azáltal, hogy az RoHS-irányelvben meghatározott, az érintett higanytartalmú lámpák uniós piacon történő forgalomba hozatalára és behozatalára vonatkozó tilalmat kiegészíti az említett lámpáknak az Európai Unióban történő gyártására és kivitelére vonatkozó tilalommal.

Emellett bizonyos párhuzamosság alakul ki a higanyról szóló rendelet és a veszélyes vegyi anyagok kiviteléről és behozataláról szóló 649/2012/EU rendelet (PIC-rendelet)³³ között, mivel a higanyról szóló rendelet II. mellékletének tartalma a konzisztencia biztosítása érdekében szisztematikusan feltűnik a PIC-rendelet V. mellékletének 2. részében is. Ez azt jelenti, hogy a higanyról szóló rendelet II. mellékletének e javaslatból eredő módosításait a

²⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/105/EK irányelve (2008. december 16.) a vízpolitika területén a környezetminőségi előírásokról, a 82/176/EGK, a 83/513/EGK, a 84/156/EGK, a 84/491/EGK és a 86/280/EGK tanácsi irányelv módosításáról és azt követő hatályon kívül helyezéséről, valamint a 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról (HL L 348., 2008.12.24., 84. o.).

³⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/75/EU irányelve (2010. november 24.) az ipari kibocsátásokról (HL L 334., 2010.12.17., 17. o.).

³¹ A Tanács 1999/31/EK irányelve (1999. április 26.) a hulladéklerakókról (HL L 182., 1999.7.16., 1. o.).

³² A Bizottság 1881/2006/EK rendelete (2006. december 19.) az élelmiszerekben előforduló egyes szennyező anyagok felső határértékeinek meghatározásáról (HL L 364., 2006.12.20., 5. o.).

³³ Az Európai Parlament és a Tanács 649/2012/EU rendelete (2012. július 4.) a veszélyes vegyi anyagok kiviteléről és behozataláról (HL L 201., 2012.7.27., 60. o.).

társjogalkotók általi elfogadásukat követően beépítik a PIC-rendelet V. mellékletének 2. részébe.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

Ez a kezdeményezés hozzájárul a 2020. évi, *a vegyi anyagokra vonatkozó uniós fenntarthatósági stratégia*, valamint az *európai zöld megállapodás* keretében elfogadott 2021. évi, *a levegőre, a vízre és a talajra vonatkozó uniós szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv* (a továbbiakban: szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv) végrehajtásához.

E szakpolitikai dokumentumok keretében a Bizottság különösen a fogyasztási cikkekben található legkárosabb vegyi anyagok betiltását sürgeti, és ígéretet tett arra, hogy *„jó példával jár elől és a nemzetközi kötelezettségvállalásokkal összhangban – többek között a vonatkozó jogszabályok szükség szerinti módosításával – biztosítani fogja, hogy az Európai Unióban betiltott veszélyes vegyi anyagokat ne gyártsák exportra”*, ezáltal csökkentve az Unió külső szennyezési lábnyomát (a szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv 8. kiemelt kezdeményezése).

E kezdeményezés ezenkívül hozzájárul két fenntartható fejlődési cél Unión belüli megvalósításához, nevezetesen az egészséges élet biztosításához és a jóllét előmozdításához minden korosztály valamennyi tagjának (3. cél), valamint a fenntartható fogyasztási és termelési minták biztosításához (12. cél)³⁴, illetve az EU dekarbonizációs menetrendjéhez a higanytartalmú lámpák energiahatékonyabb világítási alternatívákkal, azaz fénykibocsátó diódákkal (LED-lámpákkal) való kiváltásának előmozdítása révén.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

- **Jogalap**

A tervezett jogi aktus elsődleges célkitűzése és tartalma a környezet és az emberi egészség védelméhez kapcsolódik. Ezért a javasolt rendelet anyagi jogalapja az EUMSZ 192. cikkének (1) bekezdése.

- **Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)**

Ez a kezdeményezés közvetlenül a higanyról szóló rendelet 19. cikkéből ered. E rendelkezés (3) bekezdése meghatározza, hogy a Bizottság adott esetben az (1) bekezdésben említett jelentésével együtt jogalkotási javaslatot terjeszt elő.

A fent már említettek szerint a felülvizsgálati jelentés arra a következtetésre jutott, hogy uniós fellépésre van szükség többek között a fogászati amalgám használatának fokozatos, az Unió egész területére kiterjedő megszüntetése és a hozzáadott higanyt tartalmazó termékekre vonatkozó uniós jogszabályok összehangolása érdekében. Bár ezt a tagállamok is el tudják érni, de tekintettel a meghozandó intézkedések jellegére (azaz a fogászati amalgám

---

³⁴ A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrend: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/development-agenda/>

használatának egységes tilalmára, illetve a hozzáadott higanyt tartalmazó termékekre vonatkozó uniós jog összehangolására), hatékonyabb és eredményesebb lenne, ha minderre uniós szinten kerülne sor.

A higanyszennyezés határokon átívelő probléma, és nem áll meg sem a tagállamok közötti határokon, sem az Unió határain. Ezért a megfelelő és hatékony környezetszennyezés-csökkentés gyorsabban és hatékonyabban valósítható meg uniós szinten, mintha a tagállamok önállóan, nem összehangolt módon járnának el.

Uniós szintű fellépéssel következetesebb és egyértelműbb jogi keretet lehet létrehozni, amely a gyártástól az exportig a probléma valamennyi aspektusára kiterjed. A világos és pontos uniós szintű szabályok lehetővé tennék, hogy az érintett természetes és jogi személyek teljes mértékben tisztában legyenek jogaikkal és kötelezettségeikkel.

Az Unió globális szinten mindig is vezető szerepet játszott abban, hogy előmozdítsa a higany bármilyen formában történő felhasználásának és kereskedelmének gyors ütemű, fokozatos megszüntetését. Az e szakpolitikával összhangban álló uniós jog ezért erősíteni fogja az Unió hitelességét, és nemzetközi szinten pozitív hatást fog gyakorolni az egészségre és a környezetre.

- **Arányosság**

Az e javaslatot kísérő hatásvizsgálat tartalmazza az egyes szakpolitikai alternatívák környezeti, gazdasági és társadalmi értékelését. E javaslat teljes mértékben figyelembe veszi ezen elemzés eredményét. A fogászati amalgám használatának, gyártásának és kivitelének javasolt fokozatos megszüntetése, valamint a higanytartalmú lámpák gyártásának, behozatalának és kivitelének javasolt tilalma arányosnak tekinthető. Az e javaslatban meghatározott fokozatos megszüntetés és tilalom nem lépi túl a kitűzött környezetvédelmi célkitűzés – azaz a toxikus anyagoktól mentes és energiahatékonyabb alternatívákkal kiváltható, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek exportját beszüntető, higanymentes Európa – megvalósításához szükséges mértéket.

A krematóriumok higanykibocsátásának kibocsátáscsökkentő technológia használatára vonatkozó kötelezettségen alapuló szabályozására irányuló szakpolitikai alternatíva értékelése arra a következtetésre jutott, hogy a kapcsolódó költségek és igazgatási terhek nem lennének arányban a kitűzött célokkal, ezért ez a lehetőség nem szerepel ebben a javaslatban.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

Mivel a módosítandó uniós jogi eszköz rendelet, a javaslat rendelet formáját ölti.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

A hatásvizsgálat kidolgozásának keretében az érdekelt felekkel való együttműködés érdekében 2021 decembere és 2022 szeptembere között több konzultációra került sor. A legfontosabb érdekelt felekkel folytatott konzultáció a három érintett területre (fogászati amalgám, a krematóriumok kibocsátása és a hozzáadott higanyt tartalmazó termékek) vonatkozóan megfogalmazott szakmai kérdéseket tartalmazó célzott kérdőívet, nyomkövetési interjúkat, két konzultációs munkaértekezletet tartalmazott, valamint felállításra kerül egy fókuszcsoport. Az összes többi érdekelt féllel az „Ossza meg velünk véleményét!” portálon található nyilvános konzultációs kérdőív keretében konzultáltak. A három problématerülettel kapcsolatban kapott főbb visszajelzések az alábbiak szerint foglalhatók össze:

A fogászati amalgámmal kapcsolatban a megkérdezett érdekelt felek több mint 70 %-a véli úgy, hogy a fogászati amalgám használatának uniós szintű felszámolásához fokozatos megszüntetésre van szükség, míg 28 %-uk szerint az egyes tagállamok által a nemzeti prioritásoknak és feltételeknek megfelelően kiválasztott fokozatos csökkentés lenne a megfelelő megoldás. Az online nyilvános konzultáció eredményei alapján a polgárok, a civil társadalmi szervezetek, a környezetvédelmi nem kormányzati szervezetek és a környezetbarát fogászati szövetségek széles köre támogatja a fogászati amalgám használatának 2025-ig történő fokozatos megszüntetését. A vállalkozói szövetségek és a fogorvosok kiemelték, hogy az alacsonyabb jövedelműek számára biztosítani kell az alternatív megoldásokhoz való hozzáférést, beleértve a megelőző dentálhigiéniai intézkedések teljes skáláját is, valamint, hogy megfelelő módon figyelembe kell venni a betegek egészségügyi igényeit. Néhány szervezet aggodalmát fejezte ki egy esetleges idő előtti kivezetéssel kapcsolatban, jelezve, hogy a szájhigiénia területén megelőzéssel és figyelemfelkeltő kampányokkal természetes módon is el lehetne érni a fogászati amalgám használatának csökkentését.

Ami a krematóriumokból származó kapcsolódó higanykibocsátásokat illeti, az érdekelt felek körében általános az egyetértés abban, hogy azok közvetlenül kapcsolódnak a fogászati amalgám használatához, és a válaszadók többsége támogatta a krematóriumokból származó higanykibocsátások ellenőrzésére irányuló uniós szintű politikát.

Hozzáadott higanyt tartalmazó termékek: A vállalkozói szövetségek, a tagállami hatóságok és a nem kormányzati szervezetek egyetértenek abban, hogy a Minamata egyezményrel összefüggésben az Unió felelősséggel tartozik azért, hogy továbbra is globális vezető szerepet töltsön be a higanykibocsátás emberi eredetű forrásainak fokozatos megszüntetésében. E tekintetben kulcsfontosságú szerepet játszanak a hozzáadott higanyt tartalmazó termékek gyártására és nemzetközi kereskedelmére vonatkozó korlátozások, különösen akkor, ha gazdaságilag és műszakilag megvalósítható alternatívák állnak rendelkezésre. Valamennyi nem kormányzati szervezet határozottan úgy vélte, hogy az Uniónak fel kell hagynia a belső piacon már betiltott hozzáadott higanyt tartalmazó termékek gyártásával és exportjával, mivel ez a gyakorlat egyértelműen ellentétes az európai zöld megállapodás célkitűzéseivel. A vállalkozói szövetségek támogatták a globálisan harmonizált intézkedéseket, de a harmadik országok részéről jelentkező kereslet és kínálat miatt a nemzetközi tilalmat részesítik előnyben.

- **Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása**

Az ENV.F.1/FRA/2019/0001 keretszerződés alapján az Európai Bizottság külső tanácsadót bízott meg azzal, hogy egyedi szerződés keretében segítse a higanyról szóló rendelet felülvizsgálatára vonatkozó hatásvizsgálat elkészítését.

- **Hatásvizsgálat**

Az elvégzett hatásvizsgálat³⁵ eredményeként a Szabályozói Ellenőrzési Testület 2023. március 24-én kedvező véleményt adott³⁶.

A fogászati amalgám használatát illetően a hatásvizsgálat arra a következtetésre jutott, hogy az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva a fogászati amalgám használatának 2025-től történő fokozatos megszüntetésére vonatkozó uniós szintű kötelezettség bevezetése, tekintettel arra, hogy: i. ez a szakpolitikai alternatíva biztosítja a legnagyobb környezeti és egészségügyi előnyöket, többek között a krematóriumok higanykibocsátásának csökkentése tekintetében is, ii. a meghatározott időkeret teljesíthető, amelyet igazol az, hogy a tagállamok egy része már végrehajtotta vagy tervezi a fogászati amalgám használatának fokozatos megszüntetését, valamint az, hogy a fogászati amalgám használata általános csökkenő tendenciát mutat, iii. a fogászati amalgám és a higanymentes alternatívák használatával járó költségek közötti különbség a kereslet növekedésével és az innovációval várhatóan csökkenni fog, iv. minden tagállamban egységes módon biztosítaná a fogászati amalgám használatának fokozatos megszüntetését, és ezáltal az Unió vezető pozícióba kerülne a Minamata egyezmény keretében folyó jövőbeni nemzetközi tárgyalások és az uniós piac jövőbeli versenyképessége tekintetében, v. a tilalom hozzájárulna az európai zöld megállapodás, a szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv és a *vegyszeri anyagokra vonatkozó fenntarthatósági stratégia* által meghatározott célkitűzések megvalósításához.

A fogászati amalgám használatának 2025-ig történő fokozatos megszüntetése várhatóan csekély gazdasági következményekkel jár, tekintettel arra, hogy a fogászati amalgám előállításával foglalkozó korábbi 23 uniós székhelyű gyártó közül mindössze négy nem jelentette még be, hogy felhagyott a gyártással (ezek tanúsítványa azonban 2023-ban lejár), ami rávilágít arra, hogy a rendelkezésre álló higanymentes alternatíváknak köszönhetően az elmúlt években már megkezdődött az elmozdulás a fokozatos megszüntetés felé. A megfizethető alternatívákra való átállással kapcsolatos korlátozott többletköltségeket a társadalombiztosítási rendszereknek és/vagy a magánegészségügynek kell fedeznie.

Ami a krematóriumokból származó higanykibocsátást illeti, a hatásvizsgálat arra a következtetésre jutott, hogy a krematóriumok (kapacitásuktól függetlenül) higanykibocsátás-csökkentő technológiával való felszerelésének jogi kötelezettségére vonatkozó szakpolitikai alternatíva i. nem vagy csak marginálisan lenne költséghatékony megoldás, és nem járna jelentős környezeti előnyökkel, ii. ha valamennyi krematóriumra alkalmaznák, jelentős gazdasági nyomást gyakorolna az alacsony kapacitású krematóriumokat üzemeltető kis- és középvállalkozásokra, iii. jelentős igazgatási terhet róna az üzemeltetőkre és az illetékes hatóságokra, és iv. veszítene hatékonyságából és eredményességéből, különösen akkor, ha ez a fogászati amalgám használatának fokozatos megszüntetésével járna együtt.

---

³⁵ Bizottsági szolgálati munkadokumentum – Hatásvizsgálati jelentés – Hatásvizsgálat, amely a következő dokumentumot kíséri: „Európai parlamenti és tanácsi rendeletjavaslat a higanyról szóló, 2017. május 17-i (EU) 2017/852 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a fogászati amalgám és a gyártási, behozatali és kiviteli korlátozások hatálya alá tartozó más, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek tekintetében történő módosításáról”. SWD (2023) 395

³⁶ Hiv. Ares(2023)2149020.

Ezért előnyben részesített szakpolitikai alternatívaként egy nem kötelező erejű, iránymutatásokat tartalmazó dokumentáció Bizottság általi kidolgozását határozták meg. A Bizottság a higanyról szóló rendelet módosítására irányuló javaslat elfogadását követően készíti el ezt az iránymutatásokat tartalmazó dokumentációt. Ezért ez nem képezi részét a kezdeményezésnek.

A fogászati amalgám gyártását és kivitelét illetően a hatásvizsgálat arra a következtetésre jutott, hogy az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva a gyártás és a kivitel tilalmára vonatkozó kötelezettség bevezetése. A tilalom 2025-től lépne életbe, hogy összhangba kerüljön a fogászati amalgám használatának javasolt fokozatos megszüntetésével. A fogászati amalgám harmadik országokba irányuló kivitelének tilalma valószínűleg a higanymentes alternatív fogászati töltőanyagok iránti kereslet növekedését eredményezi majd, amelyet tekintetben az Unió piaca folyamatosan bővül.

A többi érintett, hozzáadott higanyt tartalmazó termék, nevezetesen a higanytartalmú lámpák gyártásával, behozatalával és kivitelével kapcsolatban a hatásvizsgálat arra a következtetésre jutott, hogy az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva az, hogy a higanyról szóló rendeletben uniós szintű tilalom kerüljön bevezetésre azon higanytartalmú lámpák gyártására és kivitelére vonatkozóan, amelyeket a RoHS-irányelvnek köszönhetően az Unió belső piacán tilos forgalomba hozni. Az említett termékek használata esetében 2026 és 2028 lehet a kivezetési időpont, a higanyról szóló Minamata egyezmény részes feleinek ötödik konferenciáján folytatandó tárgyalásokra fenntartott legkorábbi kivezetési időpontok alapján (lásd fent). Az Unió egészére kiterjedő tilalom lehetővé tenné az Unió számára, hogy azonnali intézkedéseket hozzon, és tovább csökkentse a hozzáadott higanyt tartalmazó termékek kivitelét, függetlenül a Minamata egyezmény keretében folyó jövőbeli tárgyalások előre nem látható kimenetelétől. Egy ilyen fellépés határozott jelzés lenne a harmadik országok felé, amely az európai zöld megállapodásban, a szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervben és a vegyi anyagokra vonatkozó uniós fenntarthatósági stratégiában meghatározott célkitűzések tekintetében biztosítaná az Unió piaci versenyképességének és hitelességének fenntartását.

Az említett gyártási és kiviteli tilalom bevezetése várhatóan nem járna jelentős következményekkel, mivel az egész Unióban csak négy gyártót érint, amelyek nagymértékben átalakították gyártósoraikat elsősorban LED-ek előállítására. Emellett lehetővé tenné az Unió számára, hogy csökkentse a higanykészlet hozzá köthető mennyiségét, ami összhangban áll az Unió külső szennyezési lábnyomának csökkentésére vonatkozóan különösen az európai zöld megállapodás, a szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv és a vegyi anyagokra vonatkozó uniós fenntarthatósági stratégia keretében fennálló kötelezettségvállalással, valamint megerősítené a hozzáadott higanyt tartalmazó termékekre vonatkozó uniós jog belső koherenciáját.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

A jogalkotás minőségének javítása iránti elkötelezettségének megfelelően a Bizottság a javaslatot inkluzív módon készítette, teljes átláthatóság mellett és az érdekelttekkel folyamatos párbeszédet fenntartva, kellő figyelmet fordítva a szükségtelen terhek elkerülésére. Ez a javaslat a javaslatot kísérő hatásvizsgálatban említett, rendelkezésre álló lehető legpontosabb tényeken, valamint a külső visszajelzéseket figyelembe vevő szakértői ismereteken alapul. A higanyról szóló rendelet jelenleg nem kötelezi jelentéstételre (és a kapcsolódó jelentéstételi költségek viselésére) a krematóriumok üzemeltetőit, a fogorvosokat vagy a hozzáadott higanyt tartalmazó termékek gyártóit. A tagállami hatóságok jelentést készítenek a rendelet

végrehajtásáról, amely általános jelentéstétel hozzávetőleges éves adminisztratív terhe alacsony (az Unió egészére vetítve évi 30 000–100 000 EUR/év), és olyan adatokon alapul, amelyeknek már a hatóságok rendelkezésére kell állniuk.

- **Alapjogok**

A javaslat tiszteletben tartja az alapvető jogokat, különösen az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglaltakat. Hozzájárul továbbá a magas szintű környezetvédelemhez való joghoz a Charta 37. cikkében foglaltakkal összhangban.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A kezdeményezésnek nincs költségvetési hatása.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

A fogászati amalgám használatának hatékony módon történő, fokozatos megszüntetése érdekében a tagállamoknak az (EU) 2019/1020 rendelettel³⁷ összhangban piacfelügyeleti és megfelelőségi ellenőrzéseket kell végezniük. A fogászati amalgám gyártásának és kivitelének, valamint az érintett higanytartalmú lámpák gyártásának, behozatalának és kivitelének tilalma tekintetében a higanyról szóló rendelet 10. cikkének módosítása (fogászati amalgám) és az említett rendelet II. melléklete A. részének kiegészítése nem ró ad hoc kötelezettséget az Unióra a végrehajtás nyomon követésére vonatkozóan. A 18. cikkel és az annak megfelelően elfogadott jelentéstételi határozattal összhangban a tagállamok a higanyról szóló rendelet végrehajtásáról szóló jelentéseken keresztül közölnek minden releváns információt a Bizottsággal³⁸. A folyamatban lévő dekarbonizációs erőfeszítésekkel együtt e javaslat várhatóan fokozatosan csökkenteni fogja a higany jelenlétét a levegőben, a vízben és a talajban, amit a szennyezőanyag-mentesség figyelemmel kíséréséről és helyzetéről szóló, kétéves időszakot átfogó jelentés keretében nyomon kell követni.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

Az **1. cikk** először is az (EU) 2017/852 rendelet 10. cikkének egy olyan **új (2a) bekezdéssel** történő kiegészítését javasolja, amely 2025. január 1-jétől uniós szintű tilalmat vezet be a fogászati amalgám fogászati kezelésre való felhasználására vonatkozóan. Ez az új (2a) bekezdés kiegészíti a jelenlegi (2) bekezdést, amely már tiltja a fogászati amalgám használatát

³⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1020 rendelete (2019. június 20.) a piacfelügyeletről és a termékek megfelelőségéről, valamint a 2004/42/EK irányelv, továbbá a 765/2008/EK és a 305/2011/EU rendelet módosításáról (HL L 169., 2019.6.25., 1. o.).

³⁸ A Bizottság (EU) 2019/1752 végrehajtási határozata (2019. február 25.) az (EU) 2017/852 európai parlamenti és tanácsi rendeletben előírt kérdőívek létrehozásáról, valamint a tagállamok által elkészítendő jelentések formátumának és gyakoriságának az említett rendelettel összhangban történő megállapításáról (HL L 269., 2019.10.23., 5. o.).

tejfogak kezelése, valamint 15 év alatti gyermekek, várandós és szoptató nők fogászati kezelése esetében. A meglévő (2) bekezdéssel összhangban az új (2a) bekezdés is lehetővé teszi a fogászati szakemberek számára a fogászati amalgám használatát, ha azt az adott beteg esetében egészségügyi okokból (pl. allergia) kifejezetten szükségesnek tartják.

Az 1. cikk ezután az (EU) 2017/852 rendelet 10. cikkének egy olyan **új (7) bekezdéssel** történő kiegészítését javasolja, amely 2025. január 1-jétől uniós szintű tilalmat vezet be a fogászati amalgám gyártására és kivitelére vonatkozóan. Ez a javasolt tilalom kiegészíti a fogászati amalgám használatára vonatkozóan javasolt tilalmat a lakosság minden tagja tekintetében, és ezáltal hozzájárul az Unió azon célkitűzésének megvalósításához, hogy a szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervvel és a vegyi anyagokra vonatkozó uniós fenntarthatósági stratégiával összhangban csökkentse külső szennyezési lábnyomát. A fogászati amalgám behozatala továbbra is megengedett annak érdekében, hogy a fogászati szakemberek továbbra is használhassák az amalgámot azon nagyon kevés esetben, amikor azt az adott beteg esetében egészségügyi okokból kifejezetten szükségesnek tartják.

A **2. cikk** az (EU) 2017/852 rendelet II. melléklete A. részének módosítását javasolja öt higanytartalmú lámpatípus felvételével.

Az (EU) 2017/852 rendelet 5. cikkének (2) bekezdésében meghatározott eltérések, amelyek értelmében a rendelet II. mellékletének A. részében felsorolt, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek gyártása, behozatala és kivitele jogszerűen folytatódhat a polgári védelemhez és a katonai célú felhasználásokhoz elengedhetetlen termékek, illetve a kutatáshoz, műszerek kalibrálásához vagy referenciaszabványként szolgáló termékek esetében, az említett, újonnan betiltott, hozzáadott higanyt tartalmazó termékekre is vonatkoznak.

A 3. és a 3a. bejegyzésben még nem szabályozott, általános világítási célt szolgáló kompakt fénycsővek

A II. melléklet A. részébe történő felvételre javasolt új 3b. bejegyzés kiegészíti a meglévő 3. bejegyzést, és célja, hogy összehangolja azt az (EU) 2022/276 felhatalmazáson alapuló bizottsági irányelv révén az RoHS-irányelvben a kompakt fénycsővek forgalomba hozatalára vonatkozóan újonnan létrehozott korlátozásokkal. Ezenkívül a javasolt új 3b. bejegyzés a 3a. bejegyzésre történő hivatkozást tartalmaz, amelyet a Minamata egyezmény részes feleinek negyedik konferenciáján elfogadott MC-4/3. határozat (1) bekezdését az uniós jogba átültető [...] felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet illesztett be az említett mellékletbe. 2025. december 31. az a megjelölt időpont, amelytől kezdve a szóban forgó lámpák kivitele, behozatala és gyártása a részes felek negyedik konferenciáján elfogadott kivezetési időpontnak megfelelően megszűnik (lásd az MC-4/3. határozat (1) bekezdését). A II. melléklet A. része 3., 3a. és 3b. bejegyzésének együttes olvasata és végrehajtása Unió-szerte betiltja az általános világítási célt szolgáló kompakt fénycsővek gyártását és kivitelét, függetlenül azok teljesítményétől, méretétől vagy egyéb paramétereitől, amely tilalom a RoHS-irányelv által bevezetett forgalombahozatali és behozatali tilalom mellett alkalmazandó.

A 4. bejegyzés a) pontjában még nem szabályozott, általános világítási célt szolgáló háromsávós foszfor lineáris fénycsővek

A II. melléklet A. részébe történő felvételre javasolt új 4a. bejegyzés kiegészíti a 4. bejegyzés a) pontját, és célja, hogy biztosítsa annak összehangolását az (EU) 2022/284 felhatalmazáson alapuló bizottsági irányelv révén a RoHS-irányelvben létrehozott korlátozásokkal. 2027.

december 31. az a megjelölt időpont, amelytől kezdve a szóban forgó lámpák kivitele, behozatala és gyártása megszűnik, és amely figyelembe veszi a részes felek által az MC-4/3. határozat (5) bekezdése alapján a részes felek ötödik konferenciája keretében folytatandó tárgyalásokra javasolt legambiciózusabb kivezetési időpontot. A II. melléklet A. része 4a. bejegyzésének és 4. bejegyzése a) pontjának együttes olvasata és végrehajtása Uniószerző betiltja az általános világítási célt szolgáló, háromsávós foszfor lineáris fénycsövek gyártását és kivitelét, függetlenül azok teljesítményétől, méretétől vagy egyéb paramétereitől, amely tilalom az RoHS-irányelv által bevezetett forgalombahozatali és behozatali tilalom mellett alkalmazandó.

A 4. bejegyzés b) pontjában még nem szabályozott, általános világítási célt szolgáló halofoszfát foszfor lineáris fénycsövek

A II. melléklet A. részébe történő felvételre javasolt új 4b. bejegyzés kiegészíti a 4. bejegyzés b) pontját, és célja annak biztosítása, hogy a II. mellékletének A. része összhangba kerüljön az RoHS-irányelvben a halofoszfát foszfor lineáris fénycsövek forgalomba hozatalára vonatkozóan 2012. április 13-tól bevezetett jelenlegi korlátozásokkal. 2025. december 31. az a megjelölt időpont, amelytől kezdve a szóban forgó lámpák kivitele, behozatala és gyártása megszűnik, és amely figyelembe veszi a részes felek által az MC-4/3. határozat (5) bekezdése alapján a részes felek ötödik konferenciája keretében folytatandó tárgyalásokra javasolt legambiciózusabb kivezetési időpontot. A II. melléklet A. része 4b. bejegyzésének és 4. bejegyzése b) pontjának együttes olvasata és végrehajtása Uniószerző betiltja az általános világítási célt szolgáló, halofoszfát foszfor lineáris fénycsövek gyártását és kivitelét, függetlenül azok teljesítményétől, méretétől vagy egyéb paramétereitől, amely tilalom az RoHS-irányelv által bevezetett forgalombahozatali és behozatali tilalom mellett alkalmazandó.

Nem lineáris háromsávós foszfor fénycsövek

A II. melléklet A. részébe történő felvételre javasolt új 4c. bejegyzés célja, hogy az adott melléklet összhangba kerüljön az RoHS-irányelvben a nem lineáris háromsávós foszfor fénycsövek forgalomba hozatalára vonatkozóan megállapított jelenlegi korlátozásokkal, amelyek 2025. február 24-től kezdődően lépnek életbe. 2027. december 31. az a megjelölt időpont, amelytől kezdve a szóban forgó lámpák kivitele, behozatala és gyártása a fenti, háromsávós foszfor lineáris fénycsövekre vonatkozó (fenti) új 4a. bejegyzésnek megfelelően megszűnik. Az időpont teljes mértékben figyelembe veszi a háromsávós foszfor lineáris fénycsövek esetében megtárgyalandó legambiciózusabb kivezetési időpontot (lásd az MC-4/3. határozat (5) bekezdését), amellyel a lineáris és a nem lineáris háromsávós foszfor fénycsövek fokozatos megszüntetésének időpontját kívánja összehangolni.

Nem lineáris halofoszfát foszfor fénycsövek

A II. melléklet A. részébe történő felvételre javasolt új 4d. bejegyzés célja, hogy az adott melléklet összhangba kerüljön az RoHS-irányelvben a nem lineáris halofoszfát foszfor fénycsövek forgalomba hozatalára vonatkozóan megállapított jelenlegi korlátozásokkal, amelyek 2016. április 13-tól kezdődően léptek életbe. 2025. december 31. az a megjelölt időpont, amelytől kezdve a szóban forgó lámpák kivitele, behozatala és gyártása a fenti, halofoszfát foszfor lineáris fénycsövekre vonatkozó új 4b. bejegyzésnek megfelelően megszűnik. Az időpont teljes mértékben figyelembe veszi a halofoszfát foszfor lineáris fénycsövek esetében megtárgyalandó legambiciózusabb kivezetési időpontot (lásd az MC-4/3.

határozat (5) bekezdését), amellyel a lineáris és a nem lineáris halofoszfát foszfor fénycsövek fokozatos megszüntetésének időpontját kívánja összehangolni.

Általános világítási célt szolgáló HPS lámpák

A II. melléklet A. részébe történő felvételre javasolt új 5a. bejegyzés célja, hogy az adott melléklet összhangba kerüljön az RoHS-irányelvben a HPS lámpák forgalomba hozatalára vonatkozóan megállapított jelenlegi korlátozásokkal, amelyek 2027. február 24-től kezdődően lépnek életbe. 2027. december 31. az a megjelölt időpont, amelytől kezdve az említett lámpák kivitele, behozatala és gyártása megszűnik. Ez az időpont teljes mértékben figyelembe veszi a hatásvizsgálat következtetéseit, és megfelelő átmeneti időszakot biztosít az uniós gyártók számára.

A **3. cikk** javasolja, hogy a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lépjen hatályba.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE**a higanyról szóló, 2017. május 17-i (EU) 2017/852 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a fogászati amalgám és más, gyártási, behozatali és kiviteli korlátozások hatálya alá tartozó, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek tekintetében történő módosításáról**

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 192. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére¹,tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére²,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) Az (EU) 2017/852 európai parlamenti és tanácsi rendelet³ 19. cikkének (1) bekezdésével összhangban a Bizottságnak értékelnie kellett és jelentést kellett készítenie arról, hogy szükség van-e a krematóriumok higany- és higanyvegyület-kibocsátásának uniós szintű szabályozására, hogy kivitelezhető-e a fogászati amalgám használatának fokozatos, hosszú távon és lehetőleg 2030-ig való megszüntetése a teljes lakosság tekintetében, valamint hogy milyen környezeti előnyökkel jár és megvalósítható-e a gyártásra és kivitelre vonatkozó tilalom azon egyéb, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek esetében, amelyeket tilos az uniós piacon forgalomba hozni és az Unióba behozni.
- (2) A Bizottság az általa készített jelentésben⁴ és az azt követő hatásvizsgálatban⁵ levont következtetései alapján helyénvalónak találta, hogy az (EU) 2017/852 rendelet 19.

---

¹ HL C , , o.

² HL C , , o.

³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/852 rendelete (2017. május 17.) a higanyról és az 1102/2008/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 137., 2017.5.24., 1. o.).

⁴ A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – A higany fogászati amalgámban, valamint termékekben való felhasználásának az (EU) 2017/852 rendelet 19. cikke (1) bekezdésének értelmében előírt felülvizsgálata, COM(2020) 378 final, 2020.8.17.

⁵ Bizottsági szolgálati munkadokumentum – Hatásvizsgálati jelentés – Hatásvizsgálat, amely a következő dokumentumot kíséri: „Európai parlamenti és tanácsi rendeletjavaslat a higanyról szóló, 2017. május 17-i (EU) 2017/852 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a fogászati amalgám és a gyártási, behozatali és

cikkének (3) bekezdésével összhangban jogalkotási javaslatot nyújtson be a fogászati amalgám használatának fokozatos megszüntetésére, valamint a fogászati amalgám és egyes higanytartalmú lámpák gyártásának és kivitelének tilalmára vonatkozóan.

- (3) A hozzáadott higanyt tartalmazó termékek – többek között a fogászati amalgám és a higanytartalmú lámpák – használata jelenti Európában a higany máig is alkalmazott, legnagyobb mértékű szándékos felhasználását. Időközben azonban gazdaságilag és műszakilag megvalósíthatóvá és könnyen elérhetővé váltak a higanymentes alternatívák.
- (4) Tekintettel a higanymentes alternatívák elérhetőségére, helyénvaló megtiltani a fogászati amalgám használatát a lakosság bármely tagjának fogászati kezelésére, fenntartva ugyanakkor a fogászati amalgám használatának lehetőségét, amennyiben az adott beteg esetében az amalgám használata egészségügyi okokból kifejezetten szükséges. Annak megelőzése érdekében, hogy az uniós piacon betiltott fogászati amalgámot az Unióból történő kivitelre gyártsák, meg kell tiltani a fogászati amalgám gyártását és kivitelét. Az (EU) 2017/852 rendelet 10. cikkét ezért indokolt a fentieknek megfelelően módosítani.
- (5) A 2011/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁶ 4. cikkének (1) bekezdése tiltja egyes, higanyt tartalmazó elektromos és elektronikus berendezések uniós piacon történő forgalomba hozatalát és Unióba történő behozatalát. Az említett irányelv III. melléklete többek között felsorol egyes, hozzáadott higanyt tartalmazó lámpákat, amelyek a meghatározott időpontokig mentesülnek a szóban forgó tilalom alól. Ez a mentesség a nem lineáris halofoszfát lámpák esetében már 2016. április 13-án lejárt, az általános világítási célt szolgáló egyes kompakt fénycsővek, lineáris fénycsővek és nagynyomású nátrium(gőz)lámpák, valamint a nem lineáris háromsávós foszfor fénycsővek esetében pedig 2023. február 24-én, illetve 2027. február 24-én jár le. Ezen túlmenően, a higanyról szóló Minamata egyezmény részes felei konferenciájának 2022. március 21. és 25. között tartott negyedik ülésén elfogadott MC-4/3. határozat felsorol néhány, általános világítási célt szolgáló lineáris fénycsővet, amelyek tekintetében a jövőben tilalmat terveznek bevezetni⁷. Az említett határozatot az Unió az (EU) 2022/549 tanácsi határozat⁸ révén támogatta. Mivel e lámpák némelyikét az (EU) 2017/852 rendelet II. mellékletének A. része nem tartalmazza, a koherencia érdekében fel kell venni őket az említett mellékletbe, hogy a 2011/65/EU irányelv III. mellékletével és az MC-4/3. határozatban szereplő legambiciózusabb időpontokkal összhangban megállapított időpontoktól kezdődően gyártásukra és kivitelükre tilalom legyen érvényben.
- (6) Az (EU) 2017/852 rendeletet ezért ennek megfelelően módosítani kell,

---

kiviteli korlátozások hatálya alá tartozó más, hozzáadott higanyt tartalmazó termékek tekintetében történő módosításáról". SWD (2023) 395

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/65/EU irányelve (2011. június 8.) egyes veszélyes anyagok elektromos és elektronikus berendezésekben való alkalmazásának korlátozásáról (HL L 174., 2011.7.1., 88. o.).

⁷ A Tanács (EU) 2022/549 határozata (2022. március 17.) a higanyról szóló Minamata Egyezmény Részes Felei Konferenciája negyedik ülésének második szakaszában az Egyezmény A. és B. mellékletének módosításáról szóló határozat elfogadása tekintetében az Európai Unió nevében képviselendő álláspontról (HL L 107., 2022.4.6., 78. o.).

⁸ A Tanács (EU) 2022/549 határozata (2022. március 17.) a higanyról szóló Minamata Egyezmény Részes Felei Konferenciája negyedik ülésének második szakaszában az Egyezmény A. és B. mellékletének módosításáról szóló határozat elfogadása tekintetében az Európai Unió nevében képviselendő álláspontról.

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Az (EU) 2017/852 rendelet a következőképpen módosul:

1. A 10. cikk a következőképpen módosul:

a) a cikk a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) 2025. január 1-jétől fogászati amalgámot tilos a lakosság bármely tagjának fogászati kezelésére használni, kivéve, ha azt a fogászati szakember az adott beteg esetében egészségügyi okokból kifejezetten szükségesnek tartja.”;

b) a cikk a következő (7) bekezdéssel egészül ki:

„(7) 2025. január 1-jétől tilos a fogászati amalgám gyártása és kivitele.”

2. A II. melléklet az e rendelet mellékletében foglaltaknak megfelelően módosul.

2. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

az Európai Parlament részéről
az elnök

a Tanács részéről
az elnök